

ความผิดฐานแสวงหาประโยชน์จากผู้ซึ่งค้าประเวณีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286:
ศึกษาเฉพาะการตีความตาม (6) ผู้ที่อยู่ร่วมกับผู้ซึ่งค้าประเวณีหรือสมาคมกับผู้ซึ่งค้าประเวณีเป็นอาจिन
และไม่สามารถแสดงที่มาของรายได้ในการดำรงชีพของตน¹

Offense of Exploitation of Prostitutes as Provided in the Section 286 of Thai Penal
Code: Case Study of Interpretation of the Provision in (6) Persons Residing or Habitually
Associating with Prostitutes and Failing to Explain Their Sources of Livelihood²

ฐาณิตา อินทร์ดำ³
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
272 หมู่ 9 ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100, ประเทศไทย
อีเมลติดต่อ: wboonloy@gmail.com

Thanita Aindam⁴
Faculty of Law, Suratthani Rajabhat University
272 Moo 9, Khun Thale, Mueang, Surat Thani 84100, Thailand
Email: wboonloy@gmail.com

Received: November 22, 2019 Revised: April 17, 2020 Accepted: April 28, 2020

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการตีความถึงหลักและเจตนารมณ์ของกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกฎหมาย ซึ่งนำไปปรับใช้กับข้อเท็จจริง อันนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำความผิดได้อย่างเป็นธรรม

ผลการศึกษาพบว่า จากที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ. 2562 นั้น มีเจตนารมณ์เพื่อป้องปรามมิให้มีการกระทำที่เป็นการเอาเปรียบ หรือรับประโยชน์จากผู้ซึ่งค้าประเวณีหรือจากการค้าประเวณี เมื่อตีความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) แล้ว ผู้ที่จะมีความผิดตามมาตรานี้ได้นั้น จะต้องเป็นบุคคลที่อยู่ร่วมกับผู้ซึ่งค้าประเวณีหรือสมาคมกับผู้ซึ่งค้าประเวณีคนเดียว หรือหลายคนเป็นอาจिन และไม่สามารถแสดงที่มาของรายได้ในการดำรงชีพของตนได้ ซึ่งถ้าบุคคลนั้นสามารถแสดงที่มาของรายได้ บุคคลนั้นจะไม่มีผิดและไม่อาจลงโทษได้ ซึ่งตามเจตนารมณ์ของกฎหมายมาตรานี้จะไม่สามารถนำมาใช้บังคับได้จริง ดังนั้นผู้ซึ่งกฎหมายควรยึดหลักการตีความตามตัวอักษรและเจตนารมณ์ของกฎหมายอาญาอย่างเคร่งครัด เพื่อให้บทบัญญัติของกฎหมายมีผล

¹ ได้รับทุนสนับสนุนการทำผลงานวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ประจำปี 2562.

² Granted Research Grant, Suratthani Rajabhat University, 2019.

³ อาจารย์.

⁴ Lecturer.

บังคับใช้ได้โดยสมบูรณ์ และไม่ทำให้กฎหมายขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้ ผู้เขียนจึงเห็นควรให้ปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดได้อย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ความผิด; แสวงหาประโยชน์; ผู้ซึ่งค้าประเวณี; ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286

Abstract

This article aims to study the interpretation of the principles and spirit of Section 286 of Thai Penal Code. The ultimate goal is to identify directives for developing relating legal provisions and the actual legal application with current contexts, which will eventually lead to fair punishments to be inflicted against offenders.

Research results show that the Section 286 (6) of Thai Penal Code was last amended in 2019 by the Penal Code Amendment Act (27th Edition). The main purpose is to suppress the exploitation of prostitutes or abuse of prostitution. The interpretation of Section 286 (6) of Thai Penal Code shows that a person to be found guilty of this offense is found to be cohabiting or habitually associating with one or more prostitutes. Moreover, that person fails to state his sources of livelihood. On the contrary, if that person can state his sources of livelihood somehow, he or she shall never be found guilty and hence not subject to any punishments. In short, the spirit of this legal provision will never be achieved. In other words, it is actually impossible to apply this legal provision in the current contexts. Therefore, law enforcers should adhere with strict literal interpretation of criminal law in order to uphold the spirit of the provision. It is to promote the full function and enforcement of the provision as well as to assure the full efficiency of the law enforcement. The author finally recommends an amendment of Section 286 (6) of Thai Penal Code in order to uphold the spirit of the provision as well as to inflict fair and efficient punishments for wrongdoers.

Keywords: Offense; Exploitation; Prostitutes; Section 286 of Thai Penal Code

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความผิดฐานแสวงหาประโยชน์จากผู้ซึ่งค้าประเวณีบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) ซึ่งเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศอย่างหนึ่ง เนื่องจากมีผู้ถูกเบียดเบียนเอารัดเอาเปรียบทางเพศ ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและผิดศีลธรรมอีกด้วย เจตนารมณ์ของการแก้ไขกฎหมายมาตรานี้เพื่อป้องปราม

มิให้มีการกระทำที่เป็นการเอาเปรียบหรือรับประโยชน์จากผู้ซึ่งค่าประเวณี หรือจากการค้าประเวณี⁵ ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) ได้บัญญัติลงโทษผู้กระทำความผิดว่า... “มาตรา 286 ผู้ใดกระทำให้ด้วยประการใด ๆ ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี... (6) อยู่ร่วมกับผู้ซึ่งค่าประเวณีหรือสมาคมกับผู้ซึ่งค่าประเวณีคนเดียวหรือหลายคนเป็นอาจิม และไม่สามารถแสดงที่มาของรายได้ในการดำรงชีพของตน เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรานี้แล้ว กฎหมายมุ่งลงโทษผู้ที่อยู่ร่วมกับผู้ซึ่งค่าประเวณีหรือสมาคมกับผู้ซึ่งค่าประเวณีคนเดียวหรือหลายคนเป็นอาจิม และผู้นั้นไม่สามารถแสดงที่มาของรายได้ในการดำรงชีพของตนได้ ผู้นั้นจึงจะมีความผิดและถูกลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) ซึ่งเมื่อตีความตามตัวบทกฎหมาย มาตรา 286 (6) แล้วได้ความว่าเฉพาะผู้ที่อยู่ร่วมกับผู้ซึ่งค่าประเวณีหรือสมาคมกับผู้ซึ่งค่าประเวณีคนเดียวหรือหลายคนเป็นอาจิม และไม่สามารถแสดงที่มาของรายได้ในการดำรงชีพของตนได้เท่านั้น จึงจะเป็นผู้ที่มีความผิดและต้องถูกลงโทษ ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลผู้นั้นอยู่ร่วมกับผู้ซึ่งค่าประเวณี หรือสมาคมกับผู้ซึ่งค่าประเวณีคนเดียวหรือหลายคนเป็นอาจิม แต่ถ้าสามารถแสดงที่มาของรายได้ในการดำรงชีพของตนได้ หมายความว่าผู้นั้นจะไม่มี ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) ซึ่งไม่สามารถที่จะลงโทษบุคคลนั้นได้ ตามหลักกฎหมาย มาตรานี้อาจขัดกับเจตนารมณ์ในการแก้ไขกฎหมายครั้งนี้ด้วย ทำให้การนำกฎหมายมาบังคับใช้ไม่มีประสิทธิภาพ เพราะไม่อาจใช้ได้กับบุคคลที่แสวงหาประโยชน์ส่วนหนึ่งจากรายได้ของผู้ซึ่งค่าประเวณีได้ เนื่องจากบุคคลนั้นมี รายได้จากอาชีพอื่นประกอบอยู่แล้ว ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 เดิมนั้น ผลของการนำบทลงโทษมาบังคับใช้ไม่แตกต่างกันมาก เพราะมีบทกำหนดโทษแต่ไม่สามารถนำมาลงโทษผู้กระทำความผิดได้ เนื่องจากกฎหมายมีช่องว่างเกิดขึ้นตามมาตรา 286 เดิมไม่ก็สามารถนำมาบังคับใช้ลงโทษ บุคคลผู้ดำรงชีพแม้เพียงบางส่วนจากรายได้ของผู้ซึ่งค่าประเวณีได้⁶ เนื่องจาก “ศาลฎีกาได้ถือเอาการที่จำเลยมีรายได้เพียงพอสำหรับการดำรงชีพหรือไม่ในการวินิจฉัยความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 เดิม ซึ่งหากจำเลยมีรายได้เพียงพอสำหรับการดำรงชีพแล้ว จำเลยก็ไม่มีทางที่จะกระทำความผิดตามมาตรา 286 เดิมนี้ได้เลย”⁷ แม้ว่าผู้นั้นจะรับส่วนแบ่งเพียงบางส่วนจากรายได้ของผู้ซึ่งค่าประเวณี จึงไม่ใช่เรื่องที่ผู้ซึ่งค่าประเวณีได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 วรรคแรกตามกฎหมายเดิม ไม่มีปัจจัยในการดำรงชีพ หรือปัจจัยสำหรับดำรงชีพไม่เพียงพอเหมือนดังความในวรรคสอง ศาลฎีกาจึงถือว่าถ้าจำเลยมีรายได้เพียงพอสำหรับการดำรงชีพแล้ว การกระทำของจำเลยก็ไม่เป็นความผิดตามมาตรา 286 เดิม จึงไม่อาจลงโทษฐานดำรงชีพจากรายได้ของผู้ซึ่งค่าประเวณีได้⁸

⁵ Royal Thai Government Gazette, “Criminal Penal Code Amendment Act (Issue 27) B.E. 2562,” last modified May 27, 2019, accessed February 15, 2020, https://www.library2.parliament.go.th/giventake/content_nla2557/law136-270562-127.pdf/ [In Thai]

⁶ Patharavadee Wongwathana, “Offen of Subsists on the Earnings of the Prostitute: Study on the Criminal Law Interpretation of the Thai Law,” (Master’s thesis, Department of Law Graduate School, Dhurakij Pundit University, 2005), 1. [In Thai]

⁷ Sophon Rattanakon, “Offence of Subsists on the Earning of the Prostitute,” *Journal of Law Thammasat University* 25, no. 2 (June 1997): 239. [In Thai]

⁸ Patharavadee Wongwathana, *Offen of Subsists on the Earnings of the Prostitute: Study on the Criminal Law Interpretation of the Thai Law*, 1. [In Thai]

ประเทศไทย เป็นประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) การตีความกฎหมายจึงต้องเคร่งครัดตามลายลักษณ์อักษรแต่การจะตีความเพื่อขยายความในกฎหมายอาญาย่อมเป็นการกระทำที่ผิดเจตนารมณ์ของหลักกฎหมายและการตีความกฎหมายอาญา ซึ่งนักนิติศาสตร์เห็นว่า การตีความโดยขยายความเป็นวิธีการที่ต้องห้าม โดยให้เหตุผลว่า กฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่มีโทษรุนแรงและเป็นผลร้าย การใช้กฎหมายอาญาจึงต้องอยู่ในกรอบ หรือขอบเขตของความหมายของตัวบทกฎหมาย หากใช้กฎหมายอาญาเกินเลยกรอบหรือขอบเขตของความหมายของตัวบทแล้ว กรณีก็มีใช้การตีความกฎหมายอาญา แต่เป็นการใช้กฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งในกฎหมายอาญา และถ้าการใช้กฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยั้งนั้น เป็นไปในทางที่เป็นผลร้ายแก่ผู้กระทำความผิดแล้ว ย่อมเป็นสิ่งที่ต้องห้ามในกฎหมายอาญา⁹ ฉะนั้นการจะตีความความรับผิดตามกฎหมายอาญาตามมาตรา 286 (6) ได้นั้น ควรยึดหลักเกี่ยวกับความผิดอาญาที่ว่า การกระทำไม่ทำให้เป็นความผิด หากไม่มีจิตใจที่ชั่วร้าย กล่าวคือ จิตใจที่เป็นอาชญากรรม เจตนาและการกระทำทั้งสองอย่างนี้ต้องประกอบกันจึงจะทำให้เป็นความผิดอาญา¹⁰ การที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดทางอาญาลง แต่ไม่สามารถนำหลักกฎหมายอาญามาลงโทษได้ ก็จะทำให้ผู้กระทำความผิดยามใจในการกระทำความผิด หรือทำให้ผู้กระทำความผิดกลายเป็นอาชญากรโดยกมลสันดานได้ ผู้เขียนจึงได้สนใจในประเด็นว่าจะหาแนวทางใดในการลงโทษผู้กระทำความผิด และเพื่อก่อให้เกิดเจตนารมณ์ในการบังคับใช้กฎหมายสอดคล้องต้องกัน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) ผู้เขียนเห็นว่าควรนำประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) มาตีความให้ตรงตามเจตนารมณ์ของการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคม และผู้ที่ถูกแสวงหาผลประโยชน์จากกระทำโดยไม่ชอบนี้ เมื่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) บัญญัติให้เฉพาะผู้ที่อยู่ร่วมกับผู้ซึ่งค่าประเวณี หรือสมาคมกับผู้ซึ่งค่าประเวณีคนเดียวหรือหลายคนเป็นอาชญากร และไม่สามารถแสดงที่มาของรายได้ในการดำรงชีพของตนได้ จึงจะมีความผิดทำให้ผู้ที่อยู่ร่วมกับผู้ซึ่งค่าประเวณีหรือสมาคมกับผู้ซึ่งค่าประเวณีคนเดียว หรือหลายคนเป็นอาชญากรแล้ว แต่สามารถแสดงที่มาของรายได้ในการดำรงชีพของตนได้ ซึ่งบุคคลเหล่านั้นอาจจะแสวงหาประโยชน์จากผู้ซึ่งค่าประเวณีอีกทางด้วยก็เป็นได้ แต่บุคคลเหล่านั้นจะไม่มีผิดเนื่องจากว่าสามารถแสดงที่มาของรายได้ตนเองได้ กฎหมายจึงถือว่าบุคคลนั้นมิใช่ผู้แสวงหาประโยชน์จากผู้ซึ่งค่าประเวณีแล้ว

ดังนั้นผู้เขียนจึงเห็นว่า ควรทำการศึกษาถึงปัญหากฎหมายของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) ในเรื่องการตีความตามเจตนารมณ์ในการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อหามาตรการในการลงโทษผู้กระทำความผิดได้ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขกฎหมายให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อศึกษาถึงการตีความของหลักกฎหมายและความสอดคล้องตามโครงสร้างของกฎหมายอาญา
- 1.2.2 เพื่อศึกษาถึงเจตนารมณ์ของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6)
- 1.2.3 เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) ให้ปรับใช้กับข้อเท็จจริงซึ่งนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำความผิดได้จริง

⁹ Khanit Na Nakhon, *General Criminal Law*, 3rd ed. (Bangkok: Winyuchon, 2008), 61. [In Thai]

¹⁰ *Ibid.*, 96-97.

1.3 สมมติฐาน

ความผิดฐานแสวงหาประโยชน์จากผู้ซึ่งค่าประเวณี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) นั้นต้องเป็นบุคคลที่อยู่ร่วมกับผู้ซึ่งค่าประเวณี หรือสมาคมกับผู้ซึ่งค่าประเวณีคนเดียว หรือหลายคนเป็นอาจिन และไม่สามารถแสดงที่มาของรายได้ในการดำรงชีพของตนได้ ซึ่งถ้าหากว่าบุคคลนั้นอยู่ร่วมกับผู้ซึ่งค่าประเวณี หรือสมาคมกับผู้ซึ่งค่าประเวณีคนเดียว หรือหลายคนเป็นอาจिन แต่สามารถแสดงที่มาของรายได้ตนได้ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) บุคคลนั้นจะไม่มีผิด และไม่อาจลงโทษบุคคลนั้นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) ได้ ซึ่งตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ได้แก้ไขมาตรานี้ เพื่อป้องกันการกระทำที่เป็นการเอาเปรียบ หรือรับประโยชน์จากผู้ซึ่งค่าประเวณี หรือจากการค้าประเวณี ดังนั้นเพื่อให้กฎหมายมีผลบังคับใช้ได้จริงตามเจตนารมณ์ของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) และไม่ทำให้กฎหมายขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้ ผู้เขียนเห็นว่าควรปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) เพื่อนำไปสู่การบังคับใช้กฎหมายได้จริงและมีประสิทธิภาพต่อไป

1.4 ขอบเขตการวิจัย

บทความนี้ ได้ศึกษาถึงความเป็นมาของการตีความกฎหมายอาญาในประเทศไทย และแนวคิดทฤษฎีของกฎหมายอาญาในประเทศไทย รวมถึงคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานแสวงหาประโยชน์จากผู้ซึ่งค่าประเวณี เพื่อนำมาวิเคราะห์กับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) ตลอดจนเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) เพื่อให้เป็นตามเจตนารมณ์ของหลักกฎหมาย และเกิดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายอาญาต่อไป

1.5 ระเบียบวิธีการวิจัย

บทความนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ที่เน้นการวิเคราะห์กฎหมาย (Legal Analysis) ซึ่งครอบคลุมถึงเรื่องการตีความกฎหมายเจตนารมณ์ของการบัญญัติกฎหมาย และวิเคราะห์คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานแสวงหาประโยชน์จากผู้ซึ่งค่าประเวณี เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) ให้มีความสมบูรณ์เป็นไปดังเจตนารมณ์ในการบัญญัติกฎหมายเพื่อบังคับใช้ได้จริงในสังคม

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.6.1 ทำให้ทราบถึงการตีความของหลักกฎหมายและความขัดแย้งตามโครงสร้างของกฎหมายอาญา
- 1.6.2 ทำให้ทราบถึงเจตนารมณ์อย่างแท้จริงของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6)
- 1.6.3 ทำให้ทราบแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) ให้ปรับใช้กับข้อเท็จจริงซึ่งนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำความผิดได้จริง
- 1.6.4 ทำให้ทราบถึงประโยชน์เชิงนโยบาย หรือนำไปปรับใช้ในการเรียนการสอนในรายวิชา กฎหมายอาญา

2. ผลการวิจัย

หลักการตีความกฎหมายอาญาของแต่ละประเทศ จะมีความแตกต่างกันไปตามระบบกฎหมายของแต่ละประเทศ ประเทศไทยเป็นประเทศที่ใช้ประมวลกฎหมาย จึงจัดให้อยู่ในประเทศที่เป็นระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Civil Law) จะใช้การตีความกฎหมายอยู่ 2 ประการ คือ การตีความตามตัวอักษร (Grammatical Interpretation) และการตีความตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย (Logical Interpretation) ดังนั้นการที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดฐานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) ได้นั้น ผู้ใช้กฎหมายควรยึดหลักการตีความตามตัวอักษร และตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอาญาอย่างเคร่งครัด หากจะทำให้บทบัญญัติของกฎหมายมีผลบังคับใช้ได้โดยสมบูรณ์แล้ว จะไม่ทำให้กฎหมายขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้

2.1 การนำกฎหมายอาญามาใช้และการตีความกฎหมายอาญาทั่วไป

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การตีความกฎหมายอาญานั้น ผู้ตีความกฎหมายจำเป็นต้องเข้าใจถึงความหมายของกฎหมายนั้น ๆ ก่อน ซึ่งการตีความกฎหมาย (Interpretation of Law) หมายถึง การแสดงให้เห็นถึงความหมายจากความหมายของภาษา¹¹ หรือเป็นการค้นหาความหมายของกฎหมายที่มีถ้อยคำไม่ชัดเจน กำกวม หรืออาจแปลได้หลายทาง เพื่อทราบว่าถ้อยคำในกฎหมายนั้นมีความหมายอย่างไร การตีความกฎหมายอาญา จึงต้องพิเคราะห์ตัวอักษรให้ได้ความหมายของตัวอักษร และการจะรู้ความหมายของตัวอักษรได้นั้น ต้องพิเคราะห์ถึงเหตุผล หรือความมุ่งหมายของกฎหมายประกอบด้วย การตีความกฎหมายจึงต้องพิจารณา 2 เรื่อง ประกอบกัน คือ 1) ต้องพิเคราะห์ตัวอักษร และ 2) ต้องพิเคราะห์เจตนารมณ์ของกฎหมาย¹²

สำหรับกฎหมายอาญาก็เหมือนกับกฎหมายอื่น ๆ เช่น ถ้าในกรณีใดเกิดมีข้อสงสัยขึ้นเพราะถ้อยคำที่ใช้ในนั้นกำกวม มีความหมายได้หลายทาง ซึ่งผู้ใช้กฎหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งศาลต้องตีความเพื่อที่ทราบว่าบทบัญญัตินั้นมีความหมายอย่างไร¹³ ดังนั้นเมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้นหากกฎหมายมีข้อความไม่ชัดเจน ใช้ถ้อยคำกำกวม หรือมีความหมายหลายทาง หรือใช้ถ้อยคำแคบเกินไปไม่ตรงต่อความมุ่งหมายของกฎหมาย ผู้พิพากษาจะเป็นผู้ตีความกฎหมายที่มีอยู่ ด้วยการค้นหาความมุ่งหมายของกฎหมาย ถ้ากฎหมายมีข้อความชัดเจน แต่ศาลปรับข้อเท็จจริงให้เข้ากับข้อกฎหมาย ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ที่กฎหมายมุ่งคุ้มครองไว้ จะทำให้กฎหมายไม่อาจนำมาใช้บังคับลงโทษผู้กระทำความผิดได้ ส่งผลให้กฎหมายไม่ได้รับการพัฒนา

สรุปได้ว่า เพื่อให้ได้ความหมายที่ชัดเจนและสามารถนำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 มาบังคับลงโทษผู้กระทำความผิดได้จริง เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายกับเจตนารมณ์ของการบัญญัติกฎหมายสอดคล้องต้องกัน จึงควรหาหลักเกณฑ์การตีความบทบัญญัติแห่งกฎหมายก่อนนำกฎเกณฑ์ของบทบัญญัติกฎหมายที่ได้จากการตีความมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เพื่อสามารถบังคับลงโทษผู้กระทำความผิดได้จริง

¹¹ Surasit Saengwirojanaphat, "Interpretation of German Criminal Law," *Journal of Law Thammasat University* 25, no. 2 (June 1997): 292. [In Thai]

¹² Thailand, "Legal interpretation," last modified 2015, accessed February 7, 2020, <http://www.thethailaw.com/law/law4/more4-1-9.html#B/> [In Thai]

¹³ Kusuma Mekmekha, *Legal Interpretation (Academic Remembrance Work of Professor Jitti Tingsapat 13th)* (Bangkok: Deuan Tula, 2009), 2. [In Thai]

2.2 การตีความกฎหมายอาญาในประเทศไทย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า กฎหมายอาญานั้นมีวัตถุประสงค์ประสงค์ในการคุ้มครองบุคคลทั่วไปและรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง อีกทั้งยังมีวัตถุประสงค์ในการลงโทษผู้กระทำความผิดด้วย และการลงโทษนั้นย่อมต้องใช้ความระมัดระวังในการลงโทษเพราะต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกลงโทษด้วยเช่นกัน หลักการที่จะนำมาพิจารณาเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมายอาญาก็คือ การตีความกฎหมาย¹⁴ และประเทศไทยเป็นประเทศที่ใช้ประมวลกฎหมาย (Civil Law) ฉะนั้นการตีความกฎหมายอาญาจะต้องตีตามตัวอักษร และตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และในกฎหมายอาญาต้องตีความโดยเคร่งครัด ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติเกี่ยวกับการที่ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษไว้ใน มาตรา 2¹⁵ วรรคแรก ว่า “บุคคลจักต้องรับโทษทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย” แสดงให้เห็นว่ากฎหมายอาญาเกิดจากการบัญญัติ ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างมั่นคงแน่นอนว่าคุณจะต้องรับโทษทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำบัญญัติเป็นความผิดไว้ในกฎหมาย จึงทำให้จุดเริ่มต้นของการตีความกฎหมายอยู่ที่ถ้อยคำของตัวบทกฎหมาย¹⁶ เพื่อป้องกันมิให้ศาลปรับใช้กฎหมายอื่น ที่มีโทษบัญญัติแห่งกฎหมายในทางที่เป็นโทษแก่จำเลย¹⁷ เมื่อนำหลักเกณฑ์การตีความกฎหมายอาญามาใช้ตีความความผิดฐานแสวงหาประโยชน์จากผู้ซึ่งค่าประเมินตามมาตรา 286 (6) นั้น ต้องเป็นบุคคลที่อยู่ร่วมกับผู้ซึ่งค่าประเมิน หรือสมาคมกับผู้ซึ่งค่าประเมินคนเดียว หรือหลายคนเป็นอาจัน และไม่สามารถแสดงที่มาของรายได้ในการดำรงชีพของตนได้จึงจะถือว่ามีความผิด แต่ถ้าบุคคลนั้นแสวงหาประโยชน์จากผู้ซึ่งค่าประเมิน หรืออยู่ร่วมกับผู้ซึ่งค่าประเมิน หรือสมาคมกับผู้ซึ่งค่าประเมินคนเดียว หรือหลายคนเป็นประจำ แต่บุคคลนั้นสามารถแสดงที่มาของรายได้ในการเลี้ยงชีพตนเองได้ บุคคลนั้นก็จะมีไม่มีความผิด ซึ่งหากตีความโดยเคร่งครัดตามบทกฎหมายนี้ ก็จะไม่สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดได้ และจะไม่ทำให้เจตนารมณ์ของกฎหมายมาตรานี้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามเจตนารมณ์

2.3 การตีความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6)

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การตีความกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 วรรคแรก ทำให้กฎหมายอาญาต้องตีความตามตัวอักษรโดยเคร่งครัด¹⁸ หากได้ความหมายที่ไม่ชัดเจนจึงต้องตีความตามเจตนารมณ์ หมายถึง การหยั่งทราบความหมายของถ้อยคำ โดยพิเคราะห์ความมุ่งหมายของกฎหมายนั้น ๆ¹⁹ เพื่อทราบความมุ่งหมายในการบัญญัติกฎหมายและสิ่งที่กฎหมายมุ่งคุ้มครอง ซึ่งตามมาตรา 286 ผู้ใดกระทำความผิดประการใด ๆ ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี... (6) อยู่ร่วมกับผู้ซึ่งค่าประเมินหรือสมาคมกับผู้ซึ่ง

¹⁴ Ibid., 1.

¹⁵ Thawikiat Minakanit, *Reference the Criminal Code*, 23rd ed. (Bangkok: Winyuchon, 2009), 38. [In Thai]

¹⁶ Achariya Chutinun, “Juristic Method of Interpretation of Thai Criminal Law,” *Journal of Law Dhurakij Pundit University* 33, no. 107 (July-September 2019): 251. [In Thai]

¹⁷ Napat Poomsunti, “Extensive Interpretation in Criminal Law,” (Master’s thesis, Faculty of Law, Chulalongkorn University, 2017), 18. [In Thai]

¹⁸ Kusuma Mekmekha, *Legal Interpretation (Academic Remembrance Work of Professor Jitti Tingsapat 13th)*, 6. [In Thai]

¹⁹ Napat Poomsunti, *Extensive Interpretation in Criminal Law*, 10. [In Thai]

คำประเวณีคนเดียวหรือหลายคนเป็นอาจिन และไม่สามารถแสดงที่มาของรายได้ในการดำรงชีพของตนกฎหมายมุ่งลงโทษผู้ที่อยู่ร่วมกับผู้ซึ่งคำประเวณี หรือสมาคมกับผู้ซึ่งคำประเวณีคนเดียว หรือหลายคนเป็นอาจिन และผู้นั้นไม่สามารถแสดงที่มาของรายได้ในการดำรงชีพของตนได้ ผู้นั้นจึงจะมีความผิดและถูกลงโทษตามกฎหมายซึ่งเมื่อตีความตามตัวบทกฎหมายแล้วได้ความว่า เฉพาะผู้ที่อยู่ร่วมกับผู้ซึ่งคำประเวณี หรือสมาคมกับผู้ซึ่งคำประเวณีคนเดียว หรือหลายคนเป็นอาจिन และไม่สามารถแสดงที่มาของรายได้ในการดำรงชีพของตนได้ จึงจะเป็นผู้ที่มีความผิดและต้องถูกลงโทษ แต่ทว่าผู้นั้นอยู่ร่วมกับผู้ซึ่งคำประเวณี หรือสมาคมกับผู้ซึ่งคำประเวณีคนเดียว หรือหลายคนเป็นอาจिन และสามารถแสดงที่มาของรายได้ในการดำรงชีพของตนได้ หมายความว่า ผู้นั้นจะไม่มีผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรานี้ ซึ่งเจตนารมณ์ของกฎหมายมาตรานี้ได้แก้ไขเพื่อป้องปรามมิให้มีการกระทำที่เป็นการเอาเปรียบ หรือรับประโยชน์จากผู้ซึ่งคำประเวณี หรือจากการค้าประเวณี เมื่อกฎหมายบัญญัติเช่นนั้นจะทำให้ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาด้านอื่นตามมา และอีกประการที่สำคัญ มาตรา 286 (6) แห่งประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติคำว่า “ผู้ซึ่งคำประเวณี” นั้น มีความหมายถึงผู้ซึ่งคำประเวณีโดยตรง หรือรวมถึงอาชีพอื่นที่มีลักษณะเป็นการค้าประเวณีด้วยหรือไม่ เช่นผู้ประกอบการอาชีพเสริมเป็นสาวไซตไลน์ ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่าควรต้องตีความถึงบุคคลที่ประกอบอาชีพที่มีลักษณะเป็นการค้าประเวณีและมีการแบ่งรายได้กัน หรือนำรายได้นั้นมาใช้จ่ายในครอบครัว หรือเลี้ยงดูบุคคลที่อาศัยร่วมกับตน จะถือว่าบุคคลเหล่านั้นเป็นผู้ประกอบอาชีพค้าประเวณีหรือไม่ และบุคคลที่ได้รับเงินมาจากผู้ประกอบการนั้นไม่ว่าทางใด บุคคลเหล่านั้นจะมีความผิดตามมาตรานี้ด้วยหรือไม่

3. สรุปผล และข้อเสนอแนะ

3.1 สรุปผล

จากการศึกษาได้ข้อสรุปว่า ประมวลกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นมาเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง²⁰ กฎหมายอาญาจึงต้องบัญญัติถ้อยคำที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนในประเทศเข้าใจในเจตนารมณ์ของกฎหมายที่บัญญัติไว้ เมื่อจะใช้กฎหมายจึงต้องนำวิธีการตีความกฎหมายมาใช้ “การตีความกฎหมาย หมายถึง การค้นหาความหมายของกฎหมายที่มีถ้อยคำไม่ชัดเจน กำกวมหรืออาจแปลได้หลายทาง เพื่อทราบว่าย่อคำในกฎหมายนั้นมีความหมายอย่างไร”²¹ เพื่อจะได้นำหลักกฎหมายมาปรับใช้กับข้อเท็จจริง และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง ประเทศไทยได้บัญญัติห้ามการกระทำความผิดไว้หลายประเภท ซึ่งความผิดหนึ่งในหลายประเภทที่ผู้เขียนเห็นว่าเป็นประเด็นที่ควรนำมาศึกษานั้นคือ ความผิดฐานแสวงหาประโยชน์จากผู้ซึ่งคำประเวณี โดยบุคคลที่อยู่ร่วมกับผู้ซึ่งคำประเวณี หรือสมาคมกับผู้ซึ่งคำประเวณีคนเดียว หรือหลายคนเป็นอาจिन และไม่สามารถแสดงที่มาของรายได้ในการดำรงชีพของตนได้ จะมีความผิด และต้องรับโทษตามมาตรานี้ ซึ่งบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) แต่เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) การตีความกฎหมายจึงต้องเคร่งครัด

²⁰ Kusuma Mekmekha, *Legal Interpretation (Academic Remembrance Work of Professor Jitti Tingsapat 13th)*, 1. [In Thai]

²¹ Manit Chumpa, *Basic Knowledge About Law* (Bangkok: Dan Sutthakan, 2001), 98. [In Thai]

ตามลายลักษณ์อักษร เมื่อตีความตามลายลักษณ์อักษรแล้ว ผู้ที่จะมีความผิดตามมาตรา 286 (6) ได้นั้นต้องเป็นบุคคลที่อยู่ร่วมกับผู้ซึ่งค่าประเวณี หรือสมาคมกับผู้ซึ่งค่าประเวณีคนเดียว หรือหลายคนเป็นอาจिन และไม่สามารถแสดงที่มาของรายได้ในการดำรงชีพของตนได้ ซึ่งถ้าหากว่าบุคคลนั้นอยู่ร่วมกับผู้ซึ่งค่าประเวณี หรือสมาคมกับผู้ซึ่งค่าประเวณีคนเดียว หรือหลายคนเป็นอาจिन แต่สามารถแสดงที่มาของรายได้ได้ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) บุคคลนั้นจะไม่มี ความผิดตามมาตรา 286 (6) นี้ จึงไม่อาจลงโทษผู้ที่กระทำความผิดตามมาตรา 286 (6) ได้ จึงเป็นการกระทำที่ผิดเจตนารมณ์ของหลักกฎหมาย และการตีความกฎหมายอาญา นักนิติศาสตร์ ยังมีความเห็นว่า การตีความโดยขยายความเป็นวิธีการที่ต้องห้าม ฉะนั้นการจะตีความความรับผิดตามกฎหมายอาญาตามมาตรา 286 (6) นั้น ควรยึดหลักเกี่ยวกับความผิดอาญาที่ว่า การกระทำไม่ทำให้เป็นความผิดหากไม่มีจิตใจที่ชั่วร้าย การที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดทางอาญาลง แต่ไม่สามารถนำหลักกฎหมายอาญามาลงโทษได้ ก็จะทำให้ผู้กระทำความผิดย่อใจในการกระทำความผิด หรืออาจเป็นอาชญากรโดยกมลสันดาน ก็เป็นไปได้

3.2 ข้อเสนอแนะ

จากการที่ผู้เขียนวิเคราะห์เอกสารแล้วนั้น การตีความกฎหมายต้องยึดหลักการตีความตามตัวอักษร และเจตนารมณ์ของกฎหมายอาญาอย่างเคร่งครัด เพื่อจะทำให้บทบัญญัติของกฎหมายนั้นมีผลบังคับใช้ได้ โดยสมบูรณ์ซึ่งหากตีความความผิดฐานแสวงหาประโยชน์จากผู้ซึ่งค่าประเวณี โดยบุคคลที่อยู่ร่วมกับผู้ซึ่งค่าประเวณี หรือสมาคมกับผู้ซึ่งค่าประเวณีคนเดียว หรือหลายคนเป็นอาจिन และไม่สามารถแสดงที่มาของรายได้ในการดำรงชีพของตน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) แล้ว จะไม่สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดที่อยู่ร่วมกับผู้ซึ่งค่าประเวณี หรือสมาคมกับผู้ซึ่งค่าประเวณีคนเดียว หรือหลายคนเป็นอาจिनที่สามารถแสดงที่มาของรายได้ในการดำรงชีพของตนได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่า การที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดฐานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6) ได้ตามกฎหมายและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการบังคับใช้กฎหมายไม่ทำให้กฎหมายขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้ และก่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคม จึงเห็นควรปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 286 (6)

References

- Achariya Chutinun. "Juristic Method of Interpretation of Thai Criminal Law." *Journal of Law Dhurakij Pundit University* 33, no. 107 (July-September 2019): 251. [In Thai]
- Aphirat Phetsiri. *Criminal theory*. 3rd ed. Bangkok: Winyuchon, 2005. [In Thai]
- A. P., Simester, and Sullivan G. R. *Criminal Law Theory and Doctrine*. 7th ed. Oregon: Hart, 2019.
- Jitti Tingsapat. *Criminal Law Region 1*. 9th ed. Bangkok: Winyuchon, 1993. [In Thai]
- Khanit Na Nakhon. *General Criminal Law*. 3rd ed. Bangkok: Winyuchon, 2008. [In Thai]
- Kiatkhachorn Watchanasawadi. *General Criminal Law*. 10th ed. Bangkok: Phol Siam, 2008. [In Thai]

-
- Kusuma Mekmekha. *Legal Interpretation (Academic Remembrance Work of Professor Jitti Tingsapat 13th)*. Bangkok: Deuan Tula, 2009. [In Thai]
- Manit Chumpa. *Basic Knowledge About Law*. Bangkok: Dan Sutthakan, 2001. [In Thai]
- Napat Poomsunti. “Extensive Interpretation in Criminal Law.” Master’s thesis, Faculty of Law, Chulalongkorn University, 2017. [In Thai]
- Patharavadee Wongwathana. “Offen of Subsists on the Earnings of the Prostitute: Study on the Criminal Law Interpretation of the Thai Law.” Master’s thesis, Department of Law Graduate School, Dhurakij Pundit University, 2005. [In Thai]
- Samaha, Joel. *Criminal Law*. 11th ed. Wadsworth: Cengage Learning, 2014.
- Sophon Rattanakon. “Offence of Subsists on the Earning of the Prostitute.” *Journal of Law Thammasat University* 25, no. 2 (June 1997): 239. [In Thai]
- Supon Borisoot. “Analysis of Criminal Offences: A Case Study on Prostitution.” Master’s thesis, Faculty of Law, Dhurakij Pundit University, 2007. [In Thai]
- Surasit Saengwirojanaphat. “Interpretation of German Criminal Law.” *Journal of Law Thammasat University* 25, no. 2 (June 1997): 292. [In Thai]
- Thawikiat Minakanit. *Reference the Criminal Code*. 23rd ed. Bangkok: Winyuchon, 2009. [In Thai]
- Thailaw. “Legal interpretation.” Last modified 2015. Accessed February 7, 2020. <http://www.thethailaw.com/law/law4/more4-1-9.html#B/> [In Thai]